Intervju: Paddy Ashdown, visoki predstavnik za BiH: “Političari će u Washingtonu potpisati izjavu, ne ustavne promjene!”

Visoki predstavnik Paddy Ashdown ekskluzivno je za Večernjak potvrdio kako će bosanskohercegovačkim političarima okupljenim u Washingtonu biti ponuđeno potpisivanje ‘izjave’ kojom će se obvezati na provedu ustavnih reformi. To je u nekoliko navrata pisao Večernjak, no o tome nije bilo službene potvrde.

U telefonskom intervju iz Washingtona, na upit hoće li stranke postići suglasje o prijedlozima za ustavnu reformu, Ashdown odgovara:

Paddy ASHDOWN: Odgovor na ovo pitanje u cijelosti je vezan za njih a ne za mene ili za međunarodnu zajednicu. Još prije dvije godine počeo sam govoriti kako će slijedeće faza zahtijevati da Bosna i Hercegovina postane puno učinkovitija i kako bi se više novca trošilo na građane a puno manje za političare. Zato sam od gospodina Haysa izrazio očekivanje da postigne konsenzus među domaćim političarima.

Vecernji list: Što je po vama ključno u ovim pregovorima?

Paddy ASHDOWN: Ključno je da političari postave si pitanje može li Daytonska država preživjeti u sadašnjem obliku. Dayton je osigurao mir ali sada je vrijeme da se mijenja i omogući državu po europskome modelu. Zato je jako važno da faza 2 počne tijekom pregovora u Washingtonu. Jako je bitno da se političari obvežu oko vođenja daljeg procesa kako bi zemlja postala učinkovitija što bi se moglo dogoditi tek poslije

slijedećih izbora.

Vecernji list: Kakav je papir pripremljen za političare u Washingtonu?

Paddy ASHDOWN: Najvažnije je da potpišu papir u kojemu će se obvezati o nastavku sudjelovanja u procesu provedbe ustavnih reformi. U Washingtonu će to biti Izjava o namjerama za sudjelovanje u tome procesu. Očekuju se još određeni koraci koji su vezani za taj proces. Papir, za kojega očekujem da će se potpisati, bit će jasan znak opredijeljenosti domaćih političara kako bi BiH učinili učinkovitijom.

Vecernji list: Hoće li ovaj 'napredak' oko ustavnih promjena utjecati na promjene razmišljanja u međunarodnoj zajednici oko smanjivanja uloge OHR-a?

Paddy ASHDOWN: O tome se neće pretjerano odlučivati u Washingtonu. O tome je odluka već donesena. Kada sam prije tri godina stigao, rekao sam kako želim pomoći Bosni i Hercegovini da uđe u Europu. Tada sam također poručio kako želim da završi misija Visokog predstavnika. Sada kada će Bosna i Hercegovina krenuti u prema realizaciji sporazuma i stabilizaciji i pridruživanju, a siguran sam da će do listopada 2006 okončati taj proces, tada postaje vrlo vjerojatno kako BiH neće imati Visokog predstavnika. To sam uostalom već preporučio međunarodnoj zajednici.

Vecernji list: Od čega to sada ovisi?

Paddy ASHDOWN: Ponavljam, to nema nikakve veze s Washingtonom. Iz glavnog grada SAD-a očekujem spremnost na provedbu ustavnih promjena. Što se to prije provede, to će BiH prije u okrilje Europe .

Vecernji list: U Daytonu ste prigodom obraćanja na proslavi 10. godišnjice Daytona napose istaknuli da bez Hrvata, BiH nema budućnost?!

Paddy ASHDOWN: Hrvatski narod zajedno sa svojom kulturom, etničkim identitetom neodvojivi je dio Bosne i Hercegovine. Ukoliko Hrvata ne bude, ne budu zaštićeni i prepoznatljivi, onda zasigurno neće biti Bosne i Hercegovine. Dayton je stvorio okvir očuvanja višenacionalne Bosne i Hercegovine i sva tri naroda su od ključne važnosti za njezinu opstojnost. Hrvati su gospodarski najsnažniji. Naravno treba im omogućiti i osigurati očuvanje nacionalne posebnosti kulture, religije i jezika. Hrvati s druge strane moraju uraditi svoj dio i preuzeti ulogu koja im pripada. Moram istaknuti kako Hrvati ne smiju biti zaslijepljeni i ne smiju se dovesti u tamni kut i jednostavno moraju sudjelovati u ovim procesima u Bosni i Hercegovini. To je u interesu hrvatskoga naroda u BiH. Nedolazak u Washington nije najbolji način da se odgovori ovim izazovima i ostvare interesi svojega naroda.

Vecernji list: Dakle vi ne smatrate zrelim odluku hrvatskih dužnosnika poput Čovića, kardinala Puljića ili pak vođe oporbe Zubaka koji su na određeni način bojkotirali Washington?

Paddy ASHDOWN: To su vaše riječi.

Vecernji list: Ali ste ipak kritizirali nedolazak?!

Paddy ASHDOWN: Shvaćam frustracija Hrvata i jako je značajno da se Hrvati osjećaju komotno u Bosni i Hercegovini. Jako je važno da država Bosna i Hercegovina poduzme korake kako bi se zaštitili hrvatski interesi. Ali naprosto najbolji način da se to postigne nije da ne sudjelovati u razgovorima ili se izolirati od rasprava o budućnosti Bosne i Hercegovine. Dok se o budućnosti BiH raspravlja u Washingtonu ne mislim da svojim nesudjelovanjem pomažu interesima hrvatskoga naroda.

Vecernji list: Kako komentirate primjedbe koje su se mogle čuti s hrvatske strane na okvir ustavnih promjena koje vode centraliziranju vlasti u BiH?

Paddy ASHDOWN: Oni koji to vele trebali su sudjelovati u razgovorima. Bojkotom se ne mogu na najbolji način iskazati

svoja stajališta. I to su legitimni zahtjevi i stajališta, no ukoliko ste po strani, nitko vas neće čuti.

Vecernji list: Kako komentirate zahtjeve za trećim, entitetom, koji su se mogli čuti posljednjih dana?

Paddy ASHDOWN: Trebali biste misliti o budućnosti, ne o prošlosti. Morate ići naprijed a ne nazad.

Vecernji list: Ali mi imamo RS iz prošlosti?!

Paddy ASHDOWN: To je ustavotvorna konstitucija Bosne i Hercegovine.

Vecernji list: Nije li vrijeme za njezinu izmjenu?

Paddy ASHDOWN: Da, vrijeme je za promjenu. Ali kako će se to napraviti definitivno ovisi od političkih predstavnika u BiH i više ne od međunarodnih dužnosnika. Zato je jako bitno da o tome suglasje postignu predstavnici triju naroda. Neću isključiti bilo koje rješenje. Pa ipak najvažnije je da se to postigne suglasjem a BiH postane učinkovitija.

Vecernji list: Kakav vam se čini prijedlog bosanskohercegovačkih biskupa o četiri regije?

Paddy ASHDOWN: Nisam sudjelovao u ovoj raspravi i ponavljam to je stvar lokalnih dužnosnika.

Vecernji list: Vjerujete li u skoru budućnost BiH u EU?

Paddy ASHDOWN:: Potpuno. Nitko na svijetu nije mogao vjerovati da će BiH napraviti tako sjajan napredak nakon rata. Najgore je vrijeme iza nas i ukoliko smo otišli ovoliko daleko uvjeren sam da se mogu ostvariti završni napori kako bi se to i dogodilo.